

Joka niemeen, notkoon ja saarelmaan...

Small talkin ikuinen ykkönen eli ilmoista puhuminen on viime aikoina ollut entistäkin helpompaa, koska kasvihuoneilmiö on pysyvästi sekoittanut ympäristömme. Edelliskesän tulvat vaihtuivat tänä vuonna Euroopassa ennätykselliseksi kuivuudeksi ja Suomessa saatiin nauttia kaikkien aikojen hellejaksosta. Samalla meilläkin on opittu, että kuumuuden poistaminen kuluttaa enemmän energiaa kuin lämmittäminen. Ja energian kulutus jatkaa kasvuaan. Sähkökatkoksista on päästy nauttimaan niin Helsingissä kuin Yhdysvalloissakin, vaikka asiantuntijoiden mukaan ”näin ei pitänyt koskaan voida käydä”.

Riski siitä, ettei ilmastomuutosta pystytä pysäyttämään tai edes hidastamaan, alkaa olla yhä todennäköisempi. Vakavana esimerkkinä tästä voidaan pitää omaa kehitystämme. Kun ympäristöasioissa yleensä esimerkillisinä pidetyt pohjoismaat joutuvat tinkimään lupauksistaan, niin mitä voi odottaa muulta maailmalta. Esimerkiksi Suomi on sitoutunut Kioton ilmastopöytäkirjassa vähentämään hiilidioksidipäästönsä vuosien 2008–2012 kuluessa vuoden 1990 tasolle. Tavoitetaso on siten 54 miljoonaa tonnia. Käytännössä tavoite on liukumassa yhä kauemmaksi, sillä kuluvana vuonna ennustetaan päästötason nousevan viime vuoden 63 miljoonasta tonnista 69 miljoonaan tonniin. Jos näin siis meillä, niin miten esimerkiksi energiasyöppö Yhdysvalloissa, joka ei Kioton sopimukselle ole juuri korvaansa lotkauttanut.

Seurattuani hetken eteläeurooppalaisen helleaallon tuskastuttamia suomalaisia en enää ihmettele yhtä paljon yhä edelleen kiivaana jatkuvaa kesämökkinnostusta. Se näkyy sekä kesämökkien että mökkitonttien hinnoissa että rakennuslupien määrissä. Uskoisi, että lähes jokaiselle perheelle on siunaantunut jo jonkinlainen mökki joko rakennettuna tai perittynä, mutta niin ei vaan vielä näytä käyneen. Rakentamisen painopis-

te taitaa kuitenkin olla siirtynyt kesämökin – paino sanalla mökki – saati perinteisen kesähuvilan rakentamisesta lomatalon rakentamiseen. Ja mieluiten rannalle. Jos rannikolla unelmana on huvilan meren rannalla on Sisä-Suomen lotto-unelmien kohteena punainen tupa järven rannalla – ja palvelujen vieressä.

Valitettavasti vain harvoilla – jänkiksi lukuun ottamatta, jos ne nyt uneksivat merenrantahuviloista – on mahdollisuus toteuttaa unelmansa ja vielä hyvien yhteyksien varressa palvelujen vieressä. Viimeisin aluerakennemuutos ja sen aiheuttama maaseudun tyhjeneminen ovat jälleen nostaneet keskusteluun ranta-alueiden käytön. Onko Suomessa liikaa vai liian vähän vapaata rantaa ja miten jäljellä oleviin rantoihin tulisi suhtautua?

Varsin ymmärrettävästi monen taantuvan kunnan päättäjät suhtautuvat rantarakentamiseen myönteisemmin kuin nykyinen rakennuslaki ja useimmat kaavoitusviranomaiset. Sillä onhan luonto ja rannat monen kunnan ainoa jäljellä oleva luonnonvara.

Lomarakentamisen tason noustessa ja ihmisten elintapojen muuttuessa keskustelu loma-asuntojen koosta ja varustetasosta saa välillä huvittaviakin piirteitä. Rakennusten kokoa sekä vesi- ja viemärintiratkaisuja käytetään ratkottaessa ongelmia, joiden syy on muualla. Kuten palvelujen hoitamisessa tai yhdyskuntarakenteen ohjaamisessa tyyliin ”loma-asunnossa ei voi asua pysyvästi, jottei kunta joudu huolehtimaan koulu- ja päiväkotien kunnossapidosta” ja muista vastaavista rakenteen hajautumisesta aiheutuvista kustannuksista. Todellisuudessa loma-asukkaat ovat monessa tapauksessa muuttaneet rasiitteesta kauppojen ja muidenkin palvelujen säilymisen perusedellytykseksi.

Kun on itse ollut ohjaamassa ja rajoittamassa ”hallitsematonta” haja- ja loma-asumista, herää silloin tällöin kysymään itseltään, onko todellinen kehitys ajanut luotuneiden ajatusmallieni ohitse. Voisiko ihmisille sittenkin antaa enemmän vapauksia päättää missä ja miten he ha-

luavat asua – ja kuinka kauan aikaa vuodesta viettää helteitä tai sateita lomasuunnollaan?

Kuntien kannalta keskeinen kysymys eli palvelujen rahoitus olisi kohtuullisen helposti ratkaistavissa verotusta muuttamatta. Jo vanha ajatus kunnalliseron jakamisesta pääasuin- ja kakkosasin- ja kesken olisi helppo toteuttaa. Valitettavasti vain kaikkien kuntien taistellessa talousongelmiensa kanssa on se vielä helpompi ampua lennosta.

Kuitenkin kun on saanut sivusta seurata suurempia verouudistuksia muualta maailmassa, ei sopivan jyvitysjärjestelmän kehittäminen liene vaikeaa Suomen rinta- ja takamaiden kesken. Ollaanhan esimerkiksi Tanskan ja Ruotsin Skånen välillä lopulta pääsemässä ratkaisuun alueen verotuskummajaisen kanssa. Täällähän verot maksetaan nykyisin siihen maahan, jossa työpaikka on. Asuin- ja -maan tehtäväksi jää vastata koulu-, sosiaali- ja muiden hyvinvointipalvelujen hoitamisesta – ja kustannuksista.

Syksyn sateet huuhtovat jälleen rantarakentamishaaveet ensi kevääseen – vai muuttaako pysyvä intiaanikesä tilannetta niin, että rakentamissuunnitelmia riittää koko talveksi?

MARKKU VILLIKKA
markku.villikka@fig.net